26/09/2025

26 Σεπτεμβρίου 1943: Το αντιτορπιλικό «Βασίλισσα Όλγα» βυθίζεται στο Λακί της Λέρου από Γερμανικά αεροπλάνα

/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

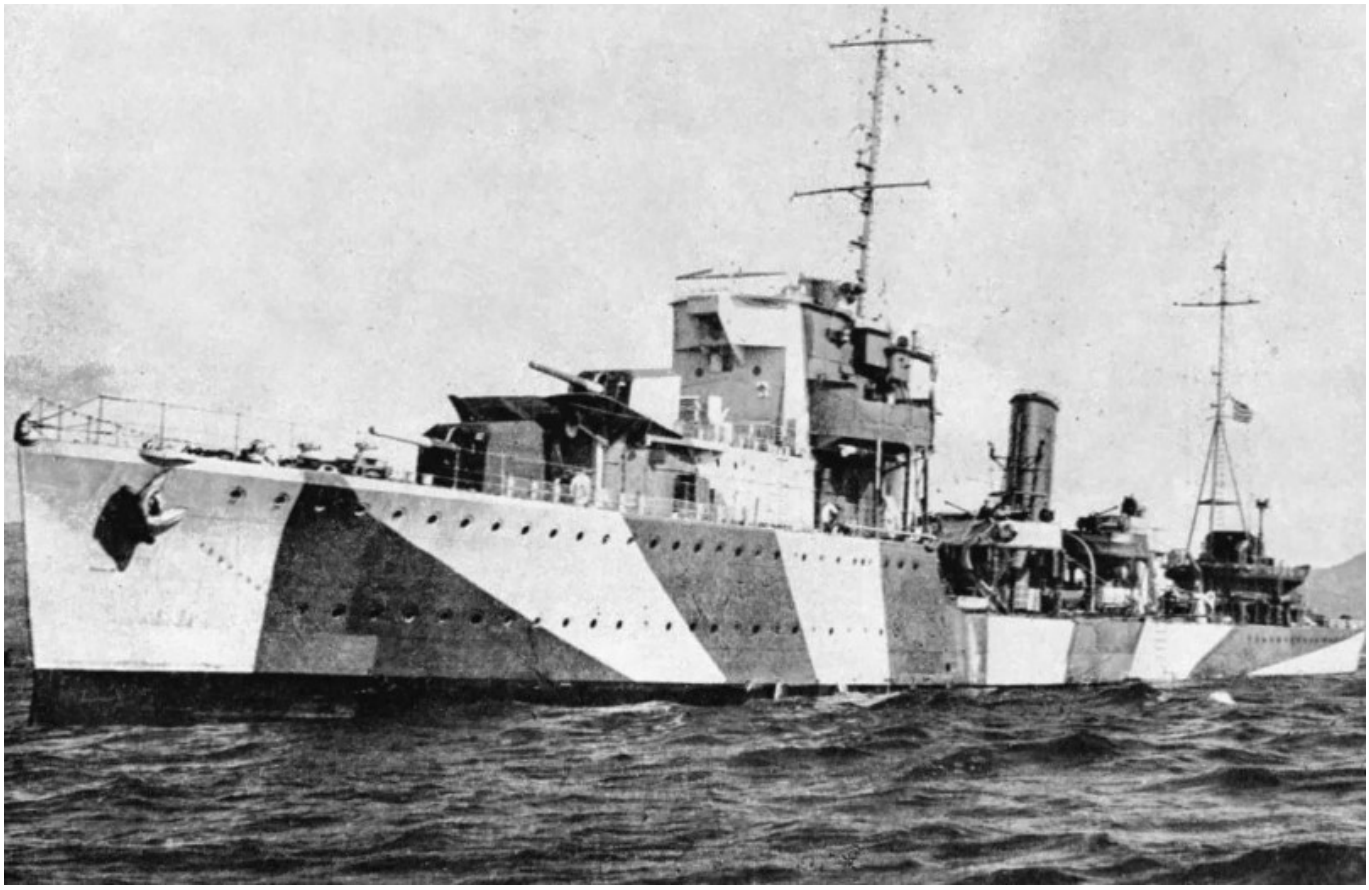

Το αντιτορπιλικό «Βασίλισσα Όλγα» (D-15), τύπου Greyhound, αποτέλεσε ένα από τα ενδοξότερα πλοία του Πολεμικού μας Ναυτικού, με πλούσια δράση κατά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Πήρε μέρος σε επικίνδυνες αποστολές στην Αδριατική, στο Τομπρούκ, στη Μεσόγειο και στον Ινδικό Ωκεανό. Τον Φεβρουάριο του 1941, ήταν εκείνο που μετέφερε τα αποθέματα χρυσού της Τράπεζας της Ελλάδος, στην Κρήτη. Και ήταν πάλι το «ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΟΛΓΑ» που επιλέχθηκε για την μετακίνηση της Ελληνικής κυβέρνησης στην Μεγαλόνησο, μετά τη γερμανική εισβολή. Σήμερα, αναπαύεται στην υγρή αγκαλιά της

θάλασσας, στο Λακκί της Λέρου, στο σημείο που βυθίστηκε, παίρνοντας μαζί του στο βυθό 71 μέλη του ηρωικού πληρώματός του.

Η ιστορία του «ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΟΛΓΑ» αρχίζει στην Αγγλία, όπου ναυπηγείται και καθελκύεται στις 2 Ιουνίου 1938. Το πλοίο θα πάρει το όνομά του βάσει του ΒΔ 25/8/38.

Στις 28 Οκτωβρίου 1938 στο «Β.ΟΛΓΑ» θα τοποθετηθεί ο πρώτος κυβερνήτης αρχιπλοίαρχος Μ. Ζαρόκωστας και λίγες μέρες αργότερα ο ύπαρχος πλωτάρχης Ε.Ζάρπας και ο πρώτος μηχανικός Η.Πολιτάκος, όπου με λίγους υπαξιωματικούς αναχωρούν για την Γλασκώβη για την παραλαβή του Α/Τ.

Στις 4 Φεβρουαρίου 1939 εκτελεί δοκιμές εν πλω και φθάνει την μεγίστη ακίνδυνη ταχύτητα των 34 κόμβων.

Η ύψωση της Ελληνικής Σημαίας στο Α/Τ «Βασίλισσα Όλγα» γίνεται στις 11 Φεβρουαρίου 1939, ενώ η επίσημη ένταξη στο Ελληνικό Πολεμικό Ναυτικό τρεις μέρες αργότερα στις 14 Φεβρουαρίου 1939.

Η δράση του «Β. ΟΛΓΑ» αρχίζει στις 15 Αυγούστου του 1940. Τότε, μετά τον τορπιλισμό της «ΕΛΛΗΣ» στην Τήνο, κλήθηκε μαζί με το αδελφό του πλοίο «Β.ΓΕΩΡΓΙΟΣ» να συνοδεύσει τα επιβατηγά σκάφη με τους προσκυνητές της Μεγαλόχαρης από την Τήνο στον Πειραιά. Κυβερνήτης του «Β. Όλγα» αυτή την περίοδο, ήταν ο Πλοίαρχος Α. Λεοντόπουλος.

Με την κήρυξη του πολέμου, στις 28 Οκτωβρίου το 1940, το «Β. ΟΛΓΑ» αναπτύσσει έντονη πολεμική δραστηριότητα. Παίρνει μέρος σε επικίνδυνες πολεμικές επιχειρήσεις, σε περιπολίες, καταδρομικές εξόδους, συνοδείες νηοπομπών αλλά και αποστολές εξόντωσης των εχθρικών πλοίων.

Στις 27 Απριλίου 1941 τα γερμανικά στρατεύματα μπαίνουν στην Αθήνα και υψώνουν στην Ακρόπολη την σημαία με τον αγκυλωτό σταυρό. Δυο μέρες πριν, το «Β. ΟΛΓΑ» άφηνε πίσω της την πατρίδα και έπλεε προς την Αλεξάνδρεια για την συνέχιση του αγώνα. Στην Αλεξάνδρεια, το «Β. ΟΛΓΑ» εντάσσεται στη βρετανική μοίρα αντιτορπιλικών, ενώ κυβερνήτης αναλαμβάνει ο 37χρονος πλωτάρχης Γεώργιος Μπλέσσας. Με κυβερνήτη τον Μπλέσσα το «Β.ΟΛΓΑ» θα ζήσει τις πιο δοξασμένες στιγμές της, αλλά και τις πιο τραγικές της ώρες. Υπόδειγμα αξιωματικού, ο αισιόδοξος Κεφαλλονίτης με τη σιδερένια θέληση και τις ακλόνητες αρχές του, ο Γ. Μπλέσσας ταύτισε το όνομά του με την αυτοθυσία και

τη συναδελφική αλληλεγγύη. Ο άγγλος αξιωματικός, ανθυποπλοίαρχος G.Connell, περιγράφει τον πλωτάρχη Γ. Μπλέσσα με τα παρακάτω λόγια : «Η Β.ΟΛΓΑ είχε κυβερνήτη τον εγκάρδιο και θαρραλέο πλωτάρχη Μπλέσσα, ο οποίος εκτός από έξοχος επαγγελματίας, ήταν επίσης ένας διεθνούς φήμης πρωταθλητής γέφυρας..». Αυτός ο κυβερνήτης θα κερδίσει τον σεβασμό και την απεριόριστη εκτίμηση του πληρώματος του πλοίου του, πολύ γρήγορα. Απαιτητικός κατά τη διάρκεια των πολεμικών συγκρούσεων, πραγματικός φίλος όμως όταν οι συνθήκες το επέτρεπαν ή το απαιτούσαν. Ήξερε να είναι άψογος κυβερνήτης, αλλά και σωστός άνθρωπος με ενδιαφέρον και κατανόηση για τους συντρόφους του. Με αυτόν τον Κυβερνήτη το «Β. Ολγα» θα γράψει, τα χρόνια που θα ακολουθήσουν, μία από τις πιο χρυσές σελίδες της ναυτικής μας ιστορίας.

Συμμετείχε στη ναυμαχία του Ταίναρου. Μαζί με το αγγλικό αντιτορπιλικό «PETARD» αιχμαλώτισε το ιταλικό υποβρύχιο «UARSCIEK», κοντά στη Βεγγάζη. Έγιναν τρεις επιθέσεις από το «PETARD» και το «Β.ΟΛΓΑ» κατά του ιταλικού υποβρυχίου. Η τελευταία από το ελληνικό αντιτορπιλικό έδωσε και τη χαριστική βολή στο «UARSCIEK», που αναγκάστηκε να αναδυθεί. Το «UARSCIEK» ήταν το τελευταίο από τα 20 ιταλικά υποβρύχια που χάθηκαν στη Μεσόγειο το 1942.

Τον Ιανουάριο του 1943, το «Β. ΟΛΓΑ» βυθίζει το Ιταλικό πετρελαιοφόρο «STROMPOLI» και τον Ιούνιο της ίδιας χρονιάς βυθίζει σε συνεργασία με το βρετανικό «JERVIS», δύο πολεμικά και δύο πλοία συνοδείας.

Πρωτοστάτησε στην επίθεση κατά της Παντελλερίας, του «νησιού φρουρίου» του Μουσολίνι και στην απόβαση της Σικελίας.

Ήταν το μοναδικό ελληνικό πλοίο που συμμετείχε το Σεπτέμβριο του 1943, στην παράδοση του ιταλικού στόλου, μετά τη συνθηκολόγηση της Ιταλίας. Η συμμετοχή της «Β. ΟΛΓΑΣ», ήταν ιδιαίτερα τιμητική, τόσο για το θρυλικό αντιτορπιλικό μας, όσο και το Ελληνικό Πολεμικό Ναυτικό.

Μετά τη συνθηκολόγηση της Ιταλίας, άρχισαν οι επιχειρήσεις στα Δωδεκάνησα. Τα ελληνικά αντιτορπιλικά, παρά τους κινδύνους, έπλεαν στο Αιγαίο, χτυπούσαν εχθρικές νηοπομπές, αποβίβαζαν κομάντος στα Δωδεκάνησα και επέστρεφαν στις βάσεις τους για ν’ ανεφοδιαστούν και ν’ αποπλεύσουν πάλι για άλλες περιπολίες ή αποστολές.

Μια τέτοια τόσο επικίνδυνη όσο και επιτυχή αποστολή πραγματοποίησε το «Β.ΟΛΓΑ» τον Σεπτέμβριο του 1943, κοντά στην Αστυπάλαια. Μαζί με τα αγγλικά αντιτορπιλικά «FAULKNOR» και «ECLIPSE» είχαν εντοπίσει γερμανική νηοπομπή. Οι

Γερμανοί προσπαθούσαν ν’ αποφύγουν την αναμέτρηση. Στάθηκαν όμως άτυχοι. Τρεις μέρες μετά την βύθιση της εχθρικής νηοπομπής στην Αστυπάλαια, το «Β.ΟΛΓΑ» ξαναβρέθηκε στα Δωδεκάνησα, μεταφέροντας στρατό, αντιαεροπορικά ταχυβόλα, μοτοσικλέτες, τρόφιμα και πυρομαχικά, στη Λέρο. Ήταν η πρώτη φορά μετά από 2,5 χρόνια που το πλήρωμα του «Β.ΟΛΓΑ» αντίκριζε ξανά ελληνικό νησί.

Το επόμενο ταξίδι όμως του ελληνικού αντιτορπιλικού στη Λέρο, θα είναι και το τελευταίο του θρυλικού πλοίου. Ένα ταξίδι που άρχισε στις 08:45΄ της 25ης Σεπτεμβρίου, όταν το «Β.ΟΛΓΑ» απέπλευσε από την Αλεξάνδρεια μαζί με το αγγλικό «INTREPID» με προορισμό την θαλάσσια περιοχή ανάμεσα στην Κρήτη και την Κω. Εκεί τα δύο αντιτορπιλικά θα εκτελούσαν επιθετική περιπολία για να εμποδίσουν τη διέλευση εχθρικών νηοπομπών από λιμάνια της ηπειρωτικής Ελλάδας και της Κρήτης προς τα Δωδεκάνησα. Μέχρι τις 04:15΄ της 26ης Σεπτεμβρίου, τα δύο πλοία περιπολούσαν στην προκαθορισμένη περιοχή, χωρίς απρόοπτα. Τότε, παίρνουν με κρυπτογραφημένο σήμα εντολή να καταπλεύσουν στη Λέρο, στις 07:00΄ το πρωί.

Στις 07:00΄ το πρωί της επόμενης ημέρας, τα δύο αντιτορπιλικά έμπαιναν στον όρμο Λακκί της Λέρου. Ήταν Κυριακή 26 Σεπτεμβρίου 1943, ανήμερα της θρησκευτικής εορτής του Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου.

Στο φυσικό λιμάνι της Λέρου υπήρχαν τρεις βρετανικές τορπιλάκατοι και ένα μικρό ιταλικό καράβι, δεμένα κοντά στην προκυμαία. Το «Β.ΟΛΓΑ» έδεσε κοντά στη δεύτερη είσοδο του όρμου και το «INTREPID» περίπου 200 μέτρα ανατολικότερα. Το πλήρωμα ήταν κουρασμένο από την ολονύχτια περιπολία κι έτσι οι περισσότεροι κατέβηκαν στα υποφράγματα για να κοιμηθούν. Στη γέφυρα έμεινε ο αξιωματικός φυλακής με τους βοηθούς του, στα πυροβόλα και τα πολυβόλα έμειναν οι πυρήνες των ομοχειριών και στις μηχανές υπήρχαν οι μηχανικοί και οι θερμαστές βάρδιας. Η γαλήνια αιγαιοπελαγίτικη μέρα έκανε τα πληρώματα των πλοίων να πιστέψουν ότι θα περνούσαν μια ήρεμη μέρα στο μέχρι τότε ασφαλές ορμητήριο της Λέρου.

Στις 10:00΄ το πρωί οι σειρήνες ήχησαν. Γερμανική επιδρομή από 40 stukas επιτέθηκαν στα αγκυροβολημένα πλοία. Τελικά το «Β.ΟΛΓΑ» βυθίστηκε, μετά από ηρωϊκή μάχη του πληρώματός του με τα γερμανικά αεροπλάνα. Απωλέσθηκαν ο κυβερνήτης, πλωτάρχης Γ. Μπλέσσας ΒΠΝ, 6 αξιωματικοί, 65 υπαξιωματικοί και ναύτες. Μαζί με το «Β.ΟΛΓΑ» βυθίστηκε και το αγγλικό «INTREPID».

Α/Τ «ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΟΛΓΑ»

Διαστάσεις: Μήκος: 323 πόδια, Πλάτος: 33 πόδια, Βύθισμα: 8,5 πόδια

Εκτόπισμα: 1.335 τόνοι άφορτη, 2.000 τόνοι έμφορτη

Πρόωση: 2 ατμοστρόβιλοι Parsons ισχύος 34.000 ίππων, 3 λέβητες Yarrow, 2 έλικες

Ταχύτητα: 34 κόμβοι μέγιστη ακίνδυνη, 32 κόμβοι επιτρεπόμενη, 14 κόμβοι οικονομική

Ακτίνα δράσεως: 3.370 ν.μ. με ταχύτητα 12 κόμβων, 2.330 ν.μ. με ταχύτητα 19 κόμβων, 1.600 ν.μ. με ταχύτητα 26 κόμβων, 1.180 ν.μ. με ταχύτητα 31 κόμβων

Φόρτος καυσίμων: 455 τόνοι πετρελαίου

Οπλισμός: 4 πυροβόλα 127mm Rheinmetall, 4 ταχυβόλα αντιεροπορικά 37mm Rheinmetall, 2 τετραπλοί Τ/Σ των 533mm, 2 εκτοξευτές βομβών βάθους, 2 αφετήρες για τη ρίψη βομβών. Το 1941 αφαιρέθηκε το 4ο πυροβόλο των 5 ιντσών και οι πρυμνιοί Τ/Σ για να προστεθούν 1 Α/Α πυροβόλο 3 ιντσών, 6 πυροβόλα 20 χιλ. και συσκευή Α/Υ.

Πλήρωμα άνδρες: 145 ελάχιστο – 240 μέγιστο

(Πηγή: Ιερά Μητρόπολη Λέρου, Καλύμνου και Αστυπαλαίας)